DREPTUL MUNCII

ALEXANDRU ȚICLEA

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ

LUMINA LEX
BUCUREȘTI
2003

347.61(4)

ALEXANDRU ŢICLEA

DREPTUL MUNCII

CONTRACTUL INDIVIDUAL DE MUNCĂ

C-234223L

234223
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECA 1

LUMINA LEX
BUCUREŞTI
2003

CUPRINS

CAPITOLUL I
NOŢIUNEA ŞI SPECIFICUL CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Reglementarea contractului individual de muncă ----------3

1. Repere istorice ale reglementării ---------- 3
2. Reglementarea actuală a contractului individual de muncă ---------- 3

§2. Definiţii ale contractului individual de muncă ----------4

3. Definiţii legale anterioare ---------- 4
4. Definiţii doctrinare ---------- 4

§3. Elementele contractului individual de muncă ----------6

5. Enumerarea elementelor---------- 6
6. Prestarea muncii ---------- 6
7. Salariul ---------- 7
8. Subordonarea---------- 7
9. Elementul temporal---------- 8

§4. Trăsăturile caracteristice ale contractului individual de muncă ---------- 8

10. Enumerarea trăsăturilor ---------- 10
11. Contractul individual de muncă-act juridic---------- 11
12. Contractul individual de muncă–act juridic bilateral ---------- 12
13. Contractul individual de muncă–contract sinalagmatic---------- 10
14. Contractul individual de muncă-contract oneros şi comutativ---------- 10
15. Contractul individual de muncă-contract consensual ---------- 10
16. Contractul individual de muncă-contract intuitu personae---------- 10
17. Contractul individual de muncă-contract cu executare succesivă ---------- 11
18. Contractul individual de muncă-implică obligaţia "de a face" --------- 11
19. Imposibilitatea condiţiei suspensive şi a celei rezolutorii---------- 12
20. Posibilitatea afectării contractului individual de muncă de un termen extinctiv sau suspensiv ---------- 12

§5. Contractul individual de muncă şi alte contracte ---------- 13
21. Contractul individual de muncă şi contractul colectiv de muncă ---------- 13
22. Contractul individual de muncă şi contractul civil de locaţiune a lucrărilor ---------- 14
23. Contractul individual de muncă şi contractul de performanţă -------- 19
24. Contractul individual de muncă şi contractul de voluntariat---------- 21
25. Contractul individual de muncă şi contractul de mediere ---------- 24
26. Contractul individual de muncă şi contractul de solidaritate --------- 26

§6. Categorii de contracte ---------- 28
27. Contractul individual de muncă pe durată nedeterminată ---------- 28
28. Contractul individual de muncă pe durată determinată---------- 28
29. Contractul de muncă temporară---------- 32
30. Contractul individual de muncă cu timp parţial ---------- 37
31. Contractul cu munca la domiciliu ---------- 40

CAPITOLUL II
CONDIŢII LA ÎNCHEIEREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Capacitatea juridică a salariatului ---------- 43
1. Reguli privind capacitatea juridică ---------- 43
2. Incompatibilităţi ---------- 48
3. Examenul medical ---------- 57

§2. Capacitatea juridică a angajatorului ---------- 60
4. Preliminarii ---------- 60
5. Capacitatea juridică a angajatorului persoană juridică ---------- 60
6. Capacitatea juridică a angajatorului persoană fizică ---------- 65

§3. Consimţământul părţilor ---------- 70
7. Noţiune. Condiţii ---------- 70
8. Viciile de consimţământ ---------- 71

§4. Obiectul şi cauza contractului individual de muncă ---- 72
9. Obiectul ---- 72
10. Cauza ---- 74

§5. Repartizarea în muncă, avizul prealabil şi angajamentul scris de păstrare a secretului de stat şi de serviciu ---- 75
11. Repartizarea în muncă ---- 75
12. Avizul prealabil ---- 78
13. Angajamentul scris de păstrare a secretului de stat sau de serviciu ---- 81

§6. Condiţiile de studii şi vechime în muncă ---- 81
14. Condiţii de studii ---- 81
15. Condiţia de vechime în muncă şi în specialitate ---- 86
16. Stagiul ---- 87

§7. Verificarea prealabilă a aptitudinilor profesionale şi personale ale celui care solicită angajarea ---- 90
17. Generalităţi ---- 90
18. Concursul sau examenul ---- 91
19. Perioada de probă ---- 94

§8. Informarea persoanei care solicită angajarea ---- 99
20. Elementele informării ---- 99
21. Modalităţile de realizare a informării ---- 101

§9. Conţinutul contractului individual de muncă ---- 102
22. Partea legală şi partea convenţională a contractului individual de muncă ---- 102
23. Felul muncii ---- 105
24. Locul muncii ---- 106
25. Clauza de neconcurenţă ---- 107
26. Clauza de confidenţialitate ---- 110
27. Clauza de mobilitate ---- 111
28. Alte clauze facultative ---- 112

§10. Forma contractului individual de muncă ---- 113
29. Necesitatea formei scrise ---- 113
30. Formalitatea dublului exemplar ---- 114

CAPITOLUL III
CUMULUL DE FUNCŢII

§1. Noţiunea, istoricul şi regula cumulului de funcţii ---------- 116
1. Semnificaţia termenului ---------- 116
2. Scurt istoric asupra reglementării cumulului de funcţii ---------- 117
3. Regula - admisibilitatea cumulului de funcţii ---------- 121
4. Excepţia – inadmisibilitatea cumulului de funcţii ---------- 122

§2. Unele cazuri ale cumulului de funcţii ---------- 122
5. Preliminarii ---------- 122
6. Cumulul de funcţii în cazul personalului didactic ---------- 122
7. Cumulul de funcţii în cazul conducătorilor de unităţi sanitare------- 128
8. Cumulul pensiei cu salariul ---------- 128
9. Cumulul salariului cu o parte din indemnizaţia de şomaj---------- 130

§3. Excepţii de la posibilitatea cumulului de funcţii ---------- 130
10. Preliminarii ---------- 130
11. Incompatibilităţi pentru calitatea de parlamentar ---------- 131
12. Incompatibilităţi privind funcţia de membru al Guvernului şi alte funcţii publice de autoritate din administraţia publică centrală şi locală ---------- 132
13. Incompatibilităţi privind aleşii locali---------- 134
14. Incompatibilităţi privind funcţionarii publici ---------- 135
15. Incompatibilităţi privind membrii Corpului diplomatic şi consular al României ---------- 136
16. Incompatibilităţi privind magistraţii---------- 137
17. Incompatibilităţi privind notarii publici ---------- 137
18. Incompatibilităţi privind avocaţii---------- 138
19. Incompatibilităţi privind executorii judecătoreşti ---------- 139
20. Incompatibilităţi privind poliţiştii ---------- 139
21. Incompatibilităţi privind experţii contabili şi contabilii autorizaţi ---------- 140
22. Incompatibilităţi privind practicienii în reorganizare şi lichidare ---------- 142

23. Incompatibilități privind consultanții de plasament în valori mobiliare ---------- 143
24. Incompatibilități privind consilierii de proprietate industrială--------- 144
25. Incompatibilități privind medicii ---------- 145
26. Incompatibilități privind farmaciștii---------- 146
27. Incompatibilități privind personalul bancar ---------- 147
28. Incompatibilități privind personalul vamal---------- 147
29. Incompatibilități privind personalul silvic ---------- 148
30. Incompatibilități privind militarii ---------- 149

§4. Consecințele cumulului de funcții ---------- 149

31. Angajatorul unde se exercită funcția de bază și obligațiile sale ---------- 149
32. Angajatorii la care se cumulează și obligațiile lor. ---------- 151
33. Consecințe privind încetarea contractului individual de muncă determinată de desființarea locului de muncă. ---------- 152

CAPITOLUL IV
EXECUTAREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Puterea obligatorie a contractului ---------- 153

1. Obligativitatea contractului față de părți ---------- 153
2. Importanța obligativității contractului individual de muncă --------- 153

§2. Drepturi și obligații ale angajatorului ---------- 154

3. Drepturi prevăzute de art. 40 alin. 1 din Codul muncii ---------- 154
4. Atribuții privind organizarea muncii ---------- 154
5. Atribuții privind normarea muncii ---------- 156
6. Elaborarea regulamentului intern ---------- 159
7. Obligații ale angajatorului prevăzute de art. 40 alin. 2 din Codul muncii ---------- 160
8. Obligații privind registrul general de evidență a salariaților --------- 163
9. Obligații privind protecția salariaților pe perioadele cu temperaturi extreme ---------- 165
10. Obligații ale angajatorilor privind prevenirea tuturor formelor de discriminare și egalitatea de șanse între femei și bărbați ---------- 167

§3. Drepturi şi obligaţii ale salariaţilor ---------- 169
11. Consideraţii introductive ---------- 169
12. Drepturi ale salariaţilor ---------- 170
13. Obligaţii ale salariaţilor ---------- 170

§4. Organizarea activităţii privind sănătatea şi securitatea muncii ---------- 173
14. Preliminarii ---------- 173
15. Obligaţii generale ale angajatorilor privind sănătatea şi securitatea muncii ---------- 174
16. Obligaţii ale salariaţilor ---------- 176
17. Organizarea serviciului de securitate a muncii ---------- 177
18. Organizarea serviciului de medicină a muncii ---------- 178
19. Comitetul de securitate şi sănătate în muncă ---------- 179
20. Acordarea echipamentului de protecţie şi al celui de lucru ---------- 180
21. Acordarea de materiale igienico-sanitare ---------- 182
22. Acordarea alimentaţie de protecţie ---------- 182
23. Prevenirea accidentelor de muncă şi a bolilor profesionale ---------- 183
24. Declararea accidentelor de muncă ---------- 183
25. Cercetarea accidentelor de muncă ---------- 185
26. Înregistrarea şi evidenţa accidentelor de muncă ---------- 185
27. Declararea, cercetarea şi evidenţa bolilor profesionale ---------- 186
28. Asigurarea salariaţilor pentru risc de accidente şi boli profesionale ---------- 187

§5. Acordarea tichetelor de masă ---------- 189
29. Consideraţii introductive. ---------- 189
30. Distribuirea tichetelor de masă ---------- 190
31. Utilizarea tichetelor de masă ---------- 191

CAPITOLUL V
SALARIZAREA

§1. Noţiunea şi elementele salariului ---------- 193
1. Noţiunea de salariu ---------- 193
2. Elementele salariului ---------- 194

§2. Categorii de salarii ---------- 195
3. Salariul nominal şi salariul real. ---------- 195
4. Salariul minim garantat ---------- 196

§3. Sistemul de salarizare ---------- 200
5. Noţiunea sistemului de salarizare ---------- 200
6. Enumerarea principiilor sistemului de salarizare ---------- 201
7. Principiul negocierii salariilor ---------- 202
8. Principiul prestabilirii salariilor personalului din autorităţile şi instituţiile publice prin lege ---------- 203
9. Principiul egalităţii de tratament: la muncă egală, salariu egal ------ 203
10. Principiul diferenţierii salariilor în raport de nivelul studiilor, funcţia îndeplinită, cantitatea şi calitatea muncii, condiţiile de muncă ---------- 203
11. Principiul indexării şi compensării salariilor ---------- 205
12. Principiul confidenţialităţii ---------- 209

§4. Formele de salarizare ---------- 210
13. Noţiunea şi clasificarea formelor de salarizare ---------- 210
14. Salarizarea în funcţie de rezultatele muncii (în acord) ---------- 210
15. Salarizarea după timp (în regie) ---------- 214

§5. Modalităţi de salarizare ---------- 216
16. Salarizarea prin negociere ---------- 216
17. Salarizarea personalului din autorităţile şi instituţiile publice -------- 218

§6. Plata salariilor ---------- 226
18. Reguli privind plata salariilor ---------- 226
19. Impozitul pe veniturile din salariu ---------- 229
20. Contribuţia de asigurări sociale ---------- 230
21. Contribuţia pentru asigurările sociale de sănătate ---------- 232
22. Contribuţia la bugetul asigurărilor pentru şomaj ---------- 233
23. Condiţii privind plata salariilor ---------- 233
24. Fondul de garantare pentru plata creanţelor salariale ---------- 236

CAPITOLUL VI
TIMPUL DE MUNCĂ ŞI TIMPUL DE ODIHNĂ

§1. Timpul de muncă ---------- 237
1. Definiţia timpului de muncă ---------- 237
2. Clasificarea timpului de muncă ---------- 238
3. Durata normală a timpului de muncă ---------- 238
4. Durata redusă a timpului de muncă ---------- 239
5. Timpul de muncă peste durata normală (munca suplimentară) ------ 242

§2. Timpul de odihnă ---------- 245
6. Pauza pentru masă ---------- 245
7. Timpul de odihnă între două zile de muncă ---------- 245
8. Repaosul săptămânal ---------- 245
9. Pauze şi perioade de odihnă pentru conducătorii vehiculelor ------ 246
10. Sărbătorile legale ---------- 247
11. Concediul de odihnă anual ---------- 248
12. Alte concedii ---------- 252
13. Zile libere ---------- 253

CAPITOLUL VII
RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ

§1. Disciplina muncii – condiţie a desfăşurării normale a activităţii angajatorilor ---------- 254
1. Noţiunea de disciplină a muncii ---------- 254
2. Trăsături caracteristice ale disciplinei muncii ---------- 255

§2. Izvoarele şi căile de înfăptuire a disciplinei muncii ------- 255
3. Izvoarele de drept în materia disciplinei muncii ---------- 255
4. Căile de înfăptuire a disciplinei muncii ---------- 256

§3. Răspunderea disciplinară – formă a răspunderii juridice ---------- 256
5. Noţiunea răspunderii disciplinare ---------- 256
6. Trăsăturile caracteristice ale răspunderii disciplinare ---------- 258

7. Enumerarea condiţiilor răspunderii disciplinare ---------- 259
8. Obiectul abaterii disciplinare ---------- 260
9. Latura obiectivă ---------- 260
10. Subiectul abaterii disciplinare ---------- 262
11. Latura subiectivă (vinovăţia). ---------- 262
12. Cauze care apără de răspundere (cauze de exonerare sau de neresponsabilitate) ---------- 263

§4. Cumulul răspunderii disciplinare cu alte forme ale răspunderii juridice ---------- 265
13. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea patrimonială ------- 265
14. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea penală ---------- 266
15. Cumulul răspunderii disciplinare cu răspunderea contravenţională ---------- 269

§5. Sancţiunile disciplinare ---------- 270
16. Noţiunea sancţiunilor disciplinare ---------- 270
17. Clasificarea sancţiunilor disciplinare ---------- 271

§6. Sancţiunile disciplinare generale ---------- 271
18. Enumerarea sancţiunilor ---------- 271
19. Avertismentul scris ---------- 272
20. Suspendarea contractului individual de muncă pentru o perioadă ce nu poate depăşi 10 zile lucrătoare ---------- 272
21. Retrogradarea din funcţie, cu acordarea salariului corespunzător funcţiei în care s-a dispus retrogradarea, pentru o perioadă ce nu poate depăşi 60 de zile ---------- 273
22. Reducerea salariului de bază pe o durată de 1-3 luni cu 5-10% ------ 274
23. Reducerea salariului de bază şi/sau, după caz, şi a indemnizaţiei de conducere, pe o perioadă de 1-3 luni, cu 5-10 % ---------- 274
24. Desfacerea disciplinară a contractului individual de muncă ------- 275

§7. Sancţiunile disciplinare specifice ---------- 275
25. Preliminarii ---------- 275
26. Sancţiunile disciplinare aplicabile magistraţilor ---------- 276
27. Sancţiunile disciplinare aplicabile medicilor ---------- 276
28. Sancţiunile disciplinare aplicabile personalului didactic ---------- 276

§8. Procedura aplicării şi executării sancţiunilor disciplinare ---------- 277
29. Consideraţii introductive ---------- 277
30. Organele competente să aplice sancţiuni disciplinare ---------- 277
31. Cercetarea abaterii disciplinare ---------- 280
32. Individualizarea sancţiunii ---------- 281
33. Termenele de aplicare a sancţiunilor disciplinare ---------- 282
34. Decizia de sancţionare ---------- 283
35. Executarea sancţiunilor disciplinare ---------- 284

§9. Căile de atac împotriva sancţiunilor disciplinare ---------- 285
36. Contestaţia ---------- 285
37. Revizuirea ---------- 292

§10. Reabilitarea salariaţilor deciziilor de sancţionare -------- 292
38. Reabilitarea disciplinară. Necesitatea reglementării ---------- 292
39. Reabilitarea disciplinară în acte normative speciale ---------- 293

CAPITOLUL VIII
RĂSPUNDEREA PATRIMONIALA

§1. Noţiunea şi specificul răspunderii patrimoniale ---------- 294
1. Definiţia răspunderii patrimoniale ---------- 294
2. Trăsăturile răspunderii patrimoniale ---------- 295

§2. Răspunderea patrimonială şi alte forme de răspundere juridică ---------- 296
3. Răspunderea patrimonială şi răspunderea civilă contractuală ------ 296
4. Răspunderea patrimonială şi răspunderea civilă delictuală ---------- 297
5. Răspunderea patrimonială şi răspunderea materială ---------- 299

§3. Răspunderea patrimonială şi obligaţia de restituire ------- 300
6. Natura juridică şi caracteristicile obligaţiei de restituire ---------- 300
7. Cazurile în care poate fi stabilită obligaţia de restituire ---------- 301

§4. Răspunderea patrimonială a angajatorului faţă de salariaţi ---------- 302
8. Noţiune ---------- 302
9. Condiţiile răspunderii patrimoniale a angajatorului ---------- 303
10. Cazurile în care angajatorul răspunde patrimonial ---------- 303

§5. Formele răspunderii patrimoniale ---------- 304
11. Răspunderea unipersonală ---------- 304
12. Răspunderea conjunctă ---------- 304
13. Răspunderea subsidiară ---------- 306
14. Răspunderea solidară ---------- 309

§6. Condiţiile răspunderii patrimoniale ---------- 310
15. Enumerarea condiţiilor ---------- 310
16. Calitatea de salariat la angajatorul păgubit ---------- 310
17. Fapta ilicită şi personală a salariatului, săvârşită în legătură cu munca sa ---------- 313
18. Cauze care înlătură caracterul ilicit al faptei ---------- 314
19. Legătura faptei cu munca prestată ---------- 321
20. Caracterul personal al faptei ---------- 323
21. Prejudiciul ---------- 324
22. Raportul de cauzalitate între fapta ilicită şi prejudiciu ---------- 329
23. Vinovăţia (culpa) ---------- 330

§7. Procedura generală şi procedurile speciale de stabilire şi recuperare a prejudiciilor ---------- 334
24. Procedura generală ---------- 334
25. Proceduri speciale ---------- 338

§8. Executarea silită a despăgubirilor ---------- 340
26. Consideraţii introductive ---------- 340
27. Reţinerile din drepturile salariale ---------- 340
28. Urmărirea silită asupra bunurilor ---------- 341

CAPITOLUL IX
SUSPENDAREA ŞI MODIFICAREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Suspendarea contractului individual de muncă ---------- 343
1. Noţiunea suspendării ---------- 343
2. Cazurile de suspendare ---------- 345
3. Suspendarea de drept ---------- 345
4. Suspendarea din iniţiativa salariatului ---------- 354
5. Suspendarea din iniţiativa angajatorului ---------- 359
6. Suspendarea prin acordul părţilor ---------- 367
7. Procedura suspendării ---------- 369
8. Efectele suspendării contractului individual de muncă ---------- 370

§2. Modificarea contractului individual de muncă ---------- 371
9. Noţiunea modificării contractului individual de muncă ---------- 371
10. Clasificarea cazurilor de modificare a contractului individual de muncă ---------- 373
11. Delegarea ---------- 373
12. Detaşarea ---------- 377
13. Trecerea temporară în altă muncă ---------- 384
14. Problema transferului ---------- 388
15. Alte cazuri de modificare definitivă a contractului individual de muncă ---------- 390

CAPITOLUL X
ÎNCETAREA CONTRACTULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ

§1. Legalitatea şi cazurile încetării contractului individual de muncă ---------- 392
1. Legalitatea încetării contractului individual de muncă ---------- 392
2. Cazurile încetării contractului individual de muncă ---------- 392

§2. Încetarea de drept ---------- 392
3. Enumerarea cazurilor ---------- 392
4. Decesul salariatului sau angajatorului persoană fizică ---------- 393
5. Declararea judecătorească a morții sau a punerii sub interdicție a salariatului sau a angajatorului persoană fizică, dacă aceasta antrenează lichidarea afacerii ---------- 393
6. Dizolvarea angajatorului persoană juridică ---------- 394
7. Îndeplinirea cumulativă a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare sau, după caz, de la data comunicării deciziei de pensionare ---------- 395
8. Nulitatea absolută a contractului individual de muncă ---------- 397
9. Admiterea cererii de reintegrare în funcția ocupată de salariat a unei persoane concediate nelegal sau pentru motive neîntemeiate, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de reintegrare ---------- 399
10. Condamnarea penală cu executarea pedepsei la locul de muncă, de la data emiterii mandatului de executare ---------- 400
11. Retragerea de către autoritățile sau organismele competente a avizelor, autorizațiilor ori atestărilor necesare pentru exercitarea profesiei ---------- 401
12. Interzicerea exercitării unei profesii sau a unei funcții, ca măsură de siguranță ori pedeapsă complementară, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care s-a dispus interdicția ---------- 402
13. Expirarea termenului contractului individual de muncă încheiat pe durată determinată ---------- 403
14. Retragerea acordului părinților sau al reprezentanților legali, în cazul salariaților cu vârsta cuprinsă între 15-16 ani ---------- 403
15. Constatarea încetării de drept a contractului individual de muncă ---------- 403

§3. Încetarea contractului individual de muncă prin acordul părților ---------- 404
16. Preliminarii ---------- 404
17. Condiții ---------- 404

§4. Concedierea ---------- 406
18. Noțiune. Situații ---------- 406
19. Concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului. Cazuri ---------- 406

20. Concedierea disciplinară ---------- 407
21. Concedierea în cazul arestării preventive a salariatului pentru o perioadă mai mare de 60 de zile ---------- 412
22. Concedierea în cazul inaptitudinii fizice şi/sau psihice a salariatului ---------- 414
23. Concedierea pentru necorespundere profesională ---------- 414
24. Concedierea pentru motive care nu ţin de persoana salariatului ------ 418
25. Concedierea colectivă ---------- 422
26. Reguli privind concedierea ---------- 426
27. Revocarea deciziei de concediere ---------- 440
28. Controlul şi sancţionarea concedierilor nelegale ---------- 441

§5. Demisia ---------- 446

29. Noţiune. Condiţii ---------- 446
30. Preavizul şi semnificaţia acestuia ---------- 446
31. Problema posibilităţii fostului salariat de a contesta încetarea contractului de muncă prin demisie ---------- 449

234223
UNIVERSITATEA
«DUNĂREA DE JOS» GALAŢI
BIBLIOTECA 1

Tiparul executat la
S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax 211.32.60; Tel. 212.29.27